

Sygn. akt IV U 619/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2021 roku w Sieradzu

odwołania M. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 31.08.2021 r. Nr (...)

w sprawie M. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o emeryturę pomostową

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. M. (1) prawo do emerytury pomostowej od 1 lipca 2021 roku;***
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz M. M. (1) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

Sygn.akt IV U 619/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.08.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 1 lipca 2021 r., odmówił M. M. (1) prawa do emerytury pomostowej. Wyszczególniając przesłanki, warunkujące nabycie prawa do emerytury pomostowej, wymienione w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1924), Zakład jako odmowę przyznania świadczenia wskazał nieudowodnienie okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Organ uwzględnił do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia od 05.04.1977 r. do 28.02.1981 r. oraz od 04.03.2020 r. do 19.01.2021 r., tj. łącznie 4 lata i 11 dni. Jednocześnie nie uwzględniono do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia: od 01.04.1981 r. do 30.09.1994 r. i od 01.10.1994 r. do 31.01.1997 r., ponieważ w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych pracodawca nie wymienił charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

W dniu 1 października 2021 r. M. M. (1), reprezentowany przez pełnomocnika, złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wnosząc o przyznanie emerytury pomostowej oraz zasądzenie kosztów postępowania. W odwołaniu wskazano, że w trakcie nieuznanych przez organ rentowy za prace w warunkach szczególnych okresach wnioskodawca stale i pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowiskach kierowcy – operatora dźwigu,

wymienionych w dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) i dziale VIII poz. 2 (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc pow. 15, samochodów uprzywilejowanych).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. (1), ur. (...), w dniu 1 lipca 2021 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę pomostową. Na dzień złożenia wniosku M. M. (1) legitymował się okresami składowymi i nieskładkowymi w łącznym wymiarze 38 lat i 4 dni oraz okresem pracy w warunkach szczególnych, wynoszącym łącznie 4 lata i 11 dni, w tym okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wykonywanej od 04.03.2020 r. do 19.01.2021 r. W aktach emerytalnych wnioskodawcy znajdują się m.in. świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze: wystawione w dniu 20.08.2001 r. przez (...) SA (...) stwierdzające że w okresie zatrudnienia w tym zakładzie od 01.04.1981 r. do 30.09.1994 r. M. M. (1) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace operatora dźwigu na stanowisku operator urządzeń dźwigowych, wymienionym w dziale III poz.86 pkt 16 załącznika nr 1 wykaz A do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz.M.H.i P.M. nr 1-3 poz. D); wystawione w dniu 18.10.2001 r. przez Spółkę (...) sp. z o.o., stwierdzające że M. M. (1) był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od 01.10.1994 r. do 31.01.1997 r., gdzie stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowca – operator dźwigu na stanowisku operator urządzeń dźwigowych, wymienionym w dziale III poz.86 pkt 16 załącznika nr 1 wykaz A do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz.M.H.i P.M. nr 1-3 poz. D). Decyzją z dnia 31.08.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił M. M. (1) prawa do emerytury pomostowej.

(wniosek, świadectwa pracy, decyzja w aktach ZUS).

M. M. (1) rozpoczął w dniu 1 kwietnia 1981 r. pracę w zakładach (...) w W. na stanowisku kierowcy – operatora żurawia samojezdnego. Wnioskodawca obsługiwał urządzenia, przeznaczone do podnoszenia i przenoszenia materiałów o wadze do 10 ton. Miejscem pracy M. M. (1) był zarówno macierzysty zakład pracy, na terenie którego wykonywał prace załadunkowe i wyładunkowe materiałów, przywożonych do przedsiębiorstwa i tam rozładowywanych, jak też wyrobów gotowych, ekspediowanych z zakładu pracy. Czynności załadunkowe i wyładunkowe M. M. (1) wykonywał także w obrębie bocznic kolejowych, skąd transportowane były wyroby przedsiębiorstwa lub gdzie przywożono półfabrykaty do produkcji. W razie potrzeby M. M. (1) był oddelegowywany do wykonywania czynności montażu wyrobów w postaci malarni, suszarni, lakierni, w przedsiębiorstwach, będących obiorcami wyrobów (...), sporadycznie wykonywał prace za i wyładunkowe w innych firmach na zlecenie macierzystego zakładu pracy. W 1994 r. część zakładu (...) została przejęta przez spółkę (...); M. M. (1) wykonywał tam te same obowiązki pracownicze co przed przejściem części zakładu pracy. Prace w charakterze kierowcy żurawia samojezdnego w okresach od 01.04.1981 r. do 31.01.1997 r. M. M. (1) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(świadectwa pracy, wniosek, decyzja w aktach ZUS, umowa o pracę, angaże w aktach osobowych, zeznania z dnia 26.11.2021 r.: S. D. od 00:02:56 do 00:08:57 minuty, A. P. od 00:08:57 do 00:14:54 minuty, M.M. od 00:14:54 do 00:20:50 minuty).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dowodów z dokumentów, zeznań świadków S. D. i A. P. oraz odwołującego. Na dowody z dokumentów składały się akta osobowe odwołującego z okresu zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...), akta organu rentowego. Zebrane w sprawie dowody z dokumentów nie

budziły wątpliwości Sądu, ich treść była skorelowana z innymi dowodami zgromadzonymi w sprawie i pozwoliły one na dokonanie przez Sąd podstawowych ustaleń stanu faktycznego. Dokumenty zebrane w niniejszym postępowaniu nie były kwestionowane przez strony, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Sąd dał wiarę zeznaniom S. D. i A. P. w całości. Świadkowie pracowali z odwołującym w tych samych zakładach pracy, toteż w ocenie Sądu posiadali stosowną wiedzę o okolicznościach związanych ze specyfiką wykonywanej przez niego pracy. Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania odwołującego się M. M. (1), bowiem wskazywane przez niego okoliczności znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego, a z uwagi na powyższe okoliczności Sąd uznał zebrane dowody za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. M. (1) należało uznać za zasadne. Spór w niniejszej sprawie dotyczył prawa ubezpieczonego do emerytury pomostowej. W niniejszej sprawie organ rentowy na podstawie zaskarżonej decyzji z dnia 31 sierpnia 2021 r. odmówił przyznania odwołującemu prawa do emerytury wskazując, że nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącym co najmniej 15 lat pracy. W uzasadnieniu decyzji ZUS wyjaśnił, że nie uwzględnił okresu zatrudnienia w przedsiębiorstwach (...): od 01.04.1981 r. do 30.09.1994 r. i od 01.10.1994 r. do 31.01.1997 r. Ubezpieczony, działając za pośrednictwem pełnomocnika podnosił, że w spornym okresie wykonywał pracę operatora żurawia samojezdnego, kwalifikowaną jako praca w warunkach szczególnych. Warunki uzyskania spornego świadczenia zostały określone w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm. – dalej jako u.e.p.). Zgodnie z art. 4 wyżej wymienionej ustawy, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12 ustawy, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej,
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ponadto zgodnie z 49 ustawy o emeryturach pomostowych, emerytura pomostowa przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy,
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy,
3. w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 2009 r. (zgodnie z art. 57 ustawy) miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

W obu powyższych przypadkach wymienione wyżej warunki muszą zostać spełnione łącznie.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej cytowanych wyżej art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest m. in. legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13). W świetle powołanych przez organ rentowy przyczyn nieuwzględnienia wniosku o emeryturę pomostową Sąd w niniejszej sprawie ograniczył się do badania, czy odwołujący posiada wymagany przepisami staż pracy w warunkach szczególnych, a zwłaszcza czy sporny okres pracy w przedsiębiorstwach (...) i (...) można jako taki okres pracy zakwalifikować. Pozostałe przesłanki określone ww. przepisami i konieczne do nabycia prawa do emerytury pomostowej nie były między stronami sporne. Przechodząc do omówienia tej kwestii Sąd Okręgowy zważył, iż sporny okres zatrudnienia odwołującego podlega ewentualnej kwalifikacji w rozumieniu art. 32-33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270; ze zm.). Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – w rozumieniu tych przepisów – zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Na wykazach prac zawartych we wskazanym rozporządzeniu nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia). Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00). W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym złożenie dowodu w postaci świadectwa pracy może być kwestionowane, co na podstawie art. 6 k.c. pociąga za sobą obarczenie ciężarem dowodu strony, która zaprzecza okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy. Należy bowiem ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03). Tym samym brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub jego braki formalne nie świadczą o tym, że ubezpieczony faktycznie takiej pracy nie realizował. W postępowaniu przed sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe okoliczności wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r. II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03). Przenosząc powyższe na grunt niniejszej

sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o dowody z zeznań świadków, którzy współpracowali z odwołującym się w trakcie spornego okresu zatrudnienia, dowody z dokumentów załączonych do jego akt osobowych, a także dowód z zeznań samego odwołującego się na okoliczność ustalenia charakteru i warunków pracy wykonywanej w spornym okresie. W oparciu o powyższe dowody Sąd ustalił, że w spornym okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwach (...) i (...) wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy-operatora żurawia samojezdnego. Jako operator odwołujący wykonywał prace załadunkowe i rozładunkowe zarówno na terenie zakładu pracy jak też w obrębie bocznic kolejowych oraz na delegacjach w przedsiębiorstwach kooperujących, gdzie montowane były wyroby, dostarczane przez (...). Świadkowie potwierdzili, że odwołujący wykonywał obowiązki operatora dźwigu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że nie wykonywał innych czynności. Sąd miał przy tym na względzie, że okoliczność ta znajduje potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy. Uwzględnivszy powyższe ustalenia, zdaniem Sądu praca wykonywana przez odwołującego w trakcie zatrudnienia w spornym okresie odpowiada rodzajowi pracy określonego w wykazie A, dział VIII, pozycja 2, stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. – tj.. Niewątpliwie dźwig (żuraw) samojezdny może zostać zakwalifikowany jako pojazd specjalistyczny, co zresztą znajduje potwierdzenie w ustalonym stanie faktycznym, zgodnie z którym odwołujący przez cały sporny okres pracy wykonywał prace za i wyladunkowe. Prace te, jak wspomniano powyżej, były wykonywane przez odwołującego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co pozwala uwzględnić powyższy okres na poczet stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych. Konsekwencją powyższych ustaleń było stwierdzenie, że odwołujący spełnia sporną przesłankę konieczną do nabycia prawa do emerytury pomostowej. Już samo tylko uwzględnienie spornego okresu zatrudnienia w okresie od 01.04.1981 r. do 30.09.1994 r. i od 01.10.1994 r. do 31.01.1997 r. prowadzi bowiem do stwierdzenia, że odwołujący legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 15 lat, to jest więcej, niż okres minimalny przewidziany w art. 4 pkt 2 u.e.p. Tym samym zasadne jest stwierdzenie, że odwołującemu przysługuje prawo do emerytury pomostowej. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy dokonał stosownej zmiany skarżonej decyzji na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., o czym orzekł w punkcie 1 wyroku. W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.).